

VÁŠ DOPIS

ZN.:

ZE DNE:

NAŠE ZN.: SZU/03120/2019

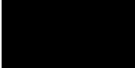
VYŘIZUJE:

TEL./FAX .:

E-MAIL:

DATUM: 30.7.2019

Poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Vážený pane

Státní zdravotní ústav dne 16.7. 2019 Vaši žádost o poskytnutí informací podle zák. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, ve které žádáte o zaslání veškerých informací, kterými disponuje Státní zdravotní ústav k problematice tzv. mikroplastů.

K Vaší žádosti Vám sdělujeme:

Problematiku mikroplastů, je to téma, které se v poslední době objevuje ve sdělovacích prostředcích a vyvolává pochopitelně otázky. Protože nejste první, kdo se na nás s tímto tématem obrací a protože jsme chtěli poskytnout zájemcům soubornou informaci na základě dostupných odborných publikací, vznikl článek „Mikroplasty v životním prostředí a zdraví: stručná souhrnná informace“, který je přílohou tohoto dopisu. Najdete v něm odpověď na velkou část Vašich otázek i citace hlavních odborných textů, ze kterých jsme čerpali, shrnuje tedy Vámi formulovaný požadavek „Informace, kterými disponujete k problematice mikroplastů“. Z uvedených závěrů vyplývá, že výzkum je v začátcích, není sjednocena ani definice toho, co to jsou mikroplasty, konkrétně, jaké rozmezí velikosti částic spadá pod tuto kategorii. Nejsou ani vypracované spolehlivé a široce akceptovatelné a srovnatelné metody jejich měření – a tím nyní nemyslíme Českou republiku, ale všechny vyspělé země.

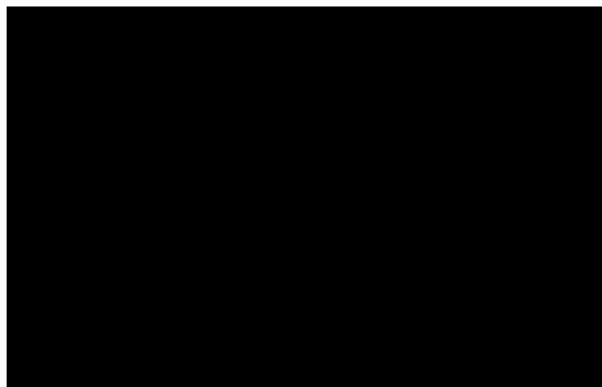
Ve Státním zdravotním ústavu jsme vliv mikroplastů prozatím nezkoumali. Pokud by další výsledky světového výzkumu přinesly důkazy o tom, že mikroplasty v množství, které je obsaženo v pitné vodě nebo v jiné pro člověka významné expoziční cestě (např. potravě), představují zdravotní riziko, jistě se tomuto tématu budeme věnovat, což bude vyžadovat zajištění přístrojového vybavení a zavedení odpovídajících metod. Výskyt mikroplastů v povrchových vodách, podzemních vodách, půdě, ovzduší je plně v kompetenci ministerstva životního prostředí. Většina informací o mikroplastech také popisuje jejich výskyt v životním prostředí, kde byl problém poprvé identifikován. V kompetenci tohoto resortu je také zabývat se škodlivostí pro životní prostředí. Posouzení vlivu na lidské zdraví je v kompetenci resortu ministerstva zdravotnictví. Státní zdravotní ústav se zabývá řadou látek a faktorů, které představují potenciální riziko pro zdraví lidí z životního prostředí. Témata, kterými se zabýváme, odrážejí priority z hlediska naléhavosti problému a potřebnosti jeho řešení v kombinaci s našimi možnostmi personálními, přístrojovými a finančními. I když problematiku mikroplastů (co do publikované odborné literatury) také průběžně sledujeme, dostupné údaje zatím nenaznačují, že by se jednalo o zdravotní problém, který by vyžadoval nějakou přímou

regulaci lidské expozice. Škodlivý vliv na mořské organismy byl prokázán, ale je to čistě mechanický vliv (blokace zažívacího traktu) – a to nikoliv mikroplastů (částic o velikosti mikrometrů), ale spíše makroplastů, tedy částic o velikosti milimetrů (pro mořské koryše) až jednotek centimetrů (pro mořské ptactvo). V porovnání s velikostí člověka to je jako kdyby člověk polykal kusy plastu o velikosti 5-10 cm a větší, což by bylo pochopitelně škodlivé, ale nikdo to snad nedělá.

„Proč nejsou zakázané mikroplasty v pitné vodě?“ Víte, úřední zákaz je jedna věc a jeho odůvodněnost a hlavně vymahatelnost věc druhá. Jestliže – díky masivnímu a dlouhodobému používání plastů člověkem a jejich mechanické i chemické degradace – jsou mikroplasty všudypřítomné, těžko se zakazují, resp. těžko by byl jejich zákaz proveditelný. Každý návrh zákonné regulace musí být doprovázen tzv. analýzou nákladů a užitků (cost-benefit analýzou). V případě zakazu mikroplastů v pitné vodě (a Vámi navrhované instalaci ultrafiltrace na každé úpravně vody) by to pro ČR znamenalo náklady v řádu mnoha miliard korun, aniž bychom byli zatím schopni prokázat jakýkoli pozitivní dopad na zdraví a vyčíslit jedinou korunu úspor zdravotní péči. Ale i kdybychom se k tomu kroku odhodlali čistě na preventivním základě, věc není tak jednoduchá. Ultrafiltrace, např. ta na úpravně vody pro Karlovy Vary, je celá z plastu, který také podléhá degradaci. Dá se proto předpokládat, že i když tento modul zachytí vstupní mikroplasty ve vodě, z úpravně bude stejně odtékat voda s mikroplasty, které se do ní dostanou z ultrafiltračních modulů. Voda bude dále proudit často plastovým potrubím ke spotřebiteli, kde bude taky díky mechanickému otěru při turbulentním proudění docházet k uvolňování mikročástic do vody. Do nádrží na vodojemech se budou vzduchem dostávat mikrovlákná plastů... Představa, že po instalaci ultrafiltrace na úpravně vody doteče ke kohoutku spotřebitele voda bez mikroplastů, je iluzorní. Naštěstí nemáme zatím žádné indicie, že by se mikroplasty v pitné vodě někde v těle kumulovaly a škodily zdraví.

Zcela s Vámi souhlasíme, že výroba a užívání plastů následovaná velkými objemy plastového odpadu se musí omezit. Bez ohledu na nejistoty v účinku na lidskou populaci, jsou dopady na životní prostředí, zejména vodní živočichy, ale i na krajinu (nehledě k nešetrnému využívání přírodních zdrojů) dostatečným argumentem. Také pokud jde o otázku přímé výroby mikroplastů, omezení jsou již na obzoru. Evropská unie se chystá v příštím roce omezit mikroplasty vědomě přidávané do výrobků. Jde o mikroplasty, které se používají především v kosmetice, ale také v barvách, čisticích prostředcích nebo v zemědělských hnojivech. Tyto regulace už jsou především v kompetenci jiných rezortů (ministerstva životního prostředí, ministerstva průmyslu a obchodu).

S pozdravem

Příloha: dle textu